

Sygn. akt III AUa 730/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2017 r. w Szczecinie

sprawy (...) A. C., (...) spółki jawnej w B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

przy udziale G. P. (1), K. T., B. D., S. W., M. W., A. D., J. D., M. A., G. Z. (1) i K. J.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji płatnika składek i organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 maja 2016 r. sygn. akt VI U 2977/12

1. prostuje oznaczenie zaskarżonego wyroku przez wskazanie, że jest to wyrok częściowy oraz siedzibę spółki jawnej przez zastąpienie zapisu „w S.” zapisem „w B.”;
2. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie VIII;
3. zmienia zaskarżony wyrok w punktach IV, V, VI, VII i oddala odwołanie od decyzji wymienionych w tych punktach;
4. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie IX i oddala w całości odwołanie od decyzji z dnia 30 sierpnia 2012r., nr (...) dotyczącej G. Z. (1);
5. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie X i oddala w całości odwołanie od decyzji z dnia 30 sierpnia 2012r., nr (...) dotyczącej G. P. (1);
6. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie XI i zasądza od (...) A. C., (...) spółki jawnej w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

7. oddala apelację płatnika w całości;

8. zasądza od (...) A. C., (...) spółki jawnej w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko SSA Anna Polak

Sygn. akt III AUa 730/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzjami z dnia 28 sierpnia 2012 r. stwierdził, że:

1. M. A., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) sp. j. w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresie od 2 czerwca 2010 r. do 25 czerwca 2010 r.,

2. A. D., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) sp. j. w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresach od 22 lutego 2010 r. do 23 kwietnia 2010 r., od 26 kwietnia 2010 r. do 25 czerwca 2010 r. oraz od 28 czerwca 2010 r. do 6 lipca 2010 r.,

3. J. D., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) sp. j. w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresie od 1 kwietnia 2010 r. do 24 kwietnia 2010 r.,

4. B. D., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) sp. j. w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresach od 19 lipca 2010 r. do 23 lipca 2010 r. i od 26 lipca 2010 r. do 25 sierpnia 2010 r.,

5. K. J., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) sp. j. w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresach od 21 kwietnia 2010 r. do 24 kwietnia 2010 r., od 26 kwietnia 2010 r. do 25 czerwca 2010 r., od 28 czerwca 2010 r. do 23 lipca 2010 r., od 26 lipca 2010 r. do 25 sierpnia 2010 r.

Następnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzjami z dnia 30 sierpnia 2012 r. stwierdził, że:

6. G. Z. (1), jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) sp. j. w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresach od 17 marca 2010 r. do 25 czerwca 2010 r., od 28 czerwca 2010 r. do 23 lipca 2010 r., od 26 lipca 2010 r. do 24 września 2010 r. oraz od 27 września 2010 r. do 24 grudnia 2010 r.,

7. M. W., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) sp. j. w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresach od 24 grudnia 2009 r. do 23 kwietnia 2010 r., od 26 kwietnia 2010 r. do 25 czerwca 2010 r., od 28 czerwca 2010 r. do 23 lipca 2010 r., od 26 lipca 2010 r. do 25 października 2010 r. ,

8. G. P. (1), jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) sp. j. w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresach od 28 grudnia 2009 r. do 25 stycznia 2010 r. oraz od 22 lutego 2010 r. do 23 kwietnia 2010 r.,

9. S. W., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) sp. j. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresie od 26 lipca 2010 r. do 4 października 2010 r.,

10. K. T., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) sp. j. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresie 2 marca 2010 r. do 25 marca 2010 r.,

11. A. P., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) sp. j. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu.

W odwołaniach od decyzji organu rentowego płatnik składek (...) A. C., (...) spółka jawna z siedzibą w B. oraz zainteresowani podnieśli, że nieuzasadnione było przyjęcie, iż zainteresowani powinni podlegać ubezpieczeniom społecznym jako osoby zatrudnione na podstawie umowy o świadczenie usług, podczas gdy strony zawarły umowy o dzieło. Mając na uwadze powyższą argumentację płatnik oraz zainteresowani zgodnie wniesli:

1. o zmianę zaskarżonych decyzji i ustalenie, że zainteresowani nie podlegali obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu,

2. o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedziach na odwołania organ rentowy wniosł o ich oddalenie.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych połączył powyższe sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia. Następnie, postanowieniem z dnia 29.08.2014r. wyłączył do odrębnego rozpoznania sprawę z odwołań płatnika i zainteresowanego A. P. od decyzji z dnia 30.08.2012r. Postanowieniem z dnia 5.12.2014r. umorzył postępowanie w sprawie z odwołań od decyzji dotyczącej A. P., gdyż organ rentowy decyzją z dnia 22.09.2014r. uchylił w całości decyzję z dnia 30.08.2012r. z powodu śmierci wymienionego zainteresowanego (przed datą wydania decyzji).

W wyniku rozpoznania powyższych spraw Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 11 maja 2016 roku orzekł następująco:

I. oddalił odwołanie od decyzji z dnia 28 sierpnia 2012 roku, nr (...), dotyczącej objęcia ubezpieczeniami społecznymi zainteresowanego A. D.;

II. oddalił odwołanie od decyzji z dnia 30 sierpnia 2012 roku, nr (...), dotyczącej objęcia ubezpieczeniami społecznymi zainteresowanej K. T.;

III. oddalił odwołanie od decyzji z dnia 30 sierpnia 2012 roku, nr (...), dotyczącej objęcia ubezpieczeniami społecznymi zainteresowanego S. W.;

IV. zmienił decyzję z dnia 28 sierpnia 2012 roku, nr (...), w ten sposób, że stwierdził, iż zainteresowany B. D. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek (...) A. C., (...) spółki jawnej w S. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji;

V. zmienił decyzję z dnia 28 sierpnia 2012 roku, nr (...) w ten sposób, że stwierdził, iż zainteresowany J. D. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek (...) A. C., (...) spółki jawnej w S. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji;

VI. zmienił decyzję z dnia 28 sierpnia 2012 roku, nr (...), w ten sposób, że stwierdził, iż zainteresowany M. A. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek (...) A. C., (...) spółki jawnej w S. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji;

VII. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 30 sierpnia 2012 roku, nr (...), w ten sposób, że stwierdził, iż zainteresowany M. W. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek (...) A. C., (...) spółki jawnej w S. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji;

VIII. zmienił decyzję z dnia 30 sierpnia 2012 roku, nr (...), w ten sposób, że stwierdził, iż zainteresowany A. P. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek (...) A. C., (...) spółki jawnej w S. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach od 26 marca 2010 roku do 23 kwietnia 2010 roku i od 26 kwietnia 2010 roku do 25 maja 2010 roku, a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie od tej decyzji;

IX. zmienił decyzję z dnia 30 sierpnia 2012 roku, nr (...), w ten sposób, że stwierdził, iż zainteresowany G. Z. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek (...) A. C., (...) spółki jawnej w S. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach od 28 czerwca 2010 roku do 23 lipca 2010 roku, od 26 lipca 2010 roku do 24 września 2010 roku i od 27 września 2010 roku do 24 listopada 2010 roku, a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie od tej decyzji;

X. zmienił decyzję z dnia 30 sierpnia 2012 roku, nr (...), w ten sposób, że stwierdził, iż zainteresowany G. P. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło u płatnika składek (...) A. C., (...) spółki jawnej w S. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach od 28 grudnia 2009 roku do 25 stycznia 2010 roku, od 22 lutego 2010 roku do 25 lutego 2010 roku i od 26 marca 2010 roku do 23 kwietnia 2010 roku, a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie od tej decyzji;

XI. zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

(...) A. C., (...) Spółka jawna z siedzibą w B. jest przedsiębiorstwem budowlanym. Wykonuje prace instalacyjne, drogowe, inżynierskie w oparciu o dokumentację techniczną przekazywaną przez kontrahentów lub sporządzoną we własnym zakresie. Spółka wykonuje zadania za pomocą osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę. W razie istniejącego w ramach danej inwestycji zapotrzebowania na wykonanie konkretnych robót bądź zwiększenia się ilości pracy, spółka pozyskuje dodatkowe osoby, z którymi zawiera umowy o dzieło lub powierza wykonanie poszczególnych zadań innym podmiotom gospodarczym. W okresie objętym zaskarżonymi decyzjami spółka (...) realizowała wszystkie budowy na podstawie pozwoleń na budowę. Nadzór nad realizowanymi robotami sprawowali zatrudnieni przez kontrahenta spółki inspektorzy nadzoru, którzy sprawdzali poprawność wykonania poszczególnych prac, ich zgodność z dokumentacją techniczną, dokonywali wpisów w dzienniku budowy i spisywali protokoły odbioru robót. Czynności nadzorcze realizowali również kierownik lub majster budowy i inżynier kontraktu. Miejsce wykonania robót było wyznaczane przez geodetów w oparciu o dokumentację techniczną i kontrolowane przez podmioty sprawujące nadzór nad konkretną inwestycją. Czas wykonania poszczególnych robót był często uzależniony od postępów prac pozostałych osób pracujących na terenie budowy. Osoby świadczące pracę na podstawie umowy o dzieło pracowały w godzinach funkcjonowania budowy. Nie podpisywały list obecności. Do wykonania robót używany był sprzęt stanowiący własność spółki (...), wypożyczony lub stanowiący własność poszczególnych wykonawców. W przypadku każdej z inwestycji spółka dysponowała innym budżetem, przez co różne były stawki wynagrodzenia ryczałtowego za wykonanie podobnych prac. Umowy o dzieło zawierano przede wszystkim na wykonywanie prostych prac związanych z wykonywaniem wykopów, wykonywaniem podsypki i obsypki pod położoną instalację. Do wykonywania tych prac nie jest wymagane posiadanie szczególnych kwalifikacji, gdyż są to proste prace fizyczne. Wykonanie prac

nie wymagało szczególnej kontroli i nadzoru. Odbiór polegał na pobieżnym sprawdzeniu prawidłowości wykonania prac. Do wykonywania tych prac przyjmowano przede wszystkim mieszkańców zamieszkujących w okolicach budowy, którzy zgłaszali zainteresowanie pracą. Umowy o dzieło zawierano również na wykonanie konkretnych prac związanych z układaniem instalacji kanalizacyjnych i wodociągowych. Na podstawie umów o dzieło zatrudniano również osoby do wykonywania prac brukarskich. W ramach umów, których przedmiotem było ułożenie instalacji grawitacyjnej, ciśnieniowej, wodociągowej osoby którym powierzono wykonanie takich prac układały poszczególne odcinki instalacji ciśnieniowej z polietylenu lub z rur PCV. Jakość wykonanych prac w tym zakresie była badana kamerą, dokonywano również próby wodnej oraz mierzono spadki niwelatorem. Odbioru prac dokonywano po ułożeniu przez daną osobą powierzonego jej do wykonania odcinka instalacji. Każdy z wykonawców zajmujących się układaniem rurociągów miał wyznaczony konkretny odcinek, w którym pracował. W dzienniku budowy zapisywano, kto wykonał dany odcinek instalacji. Wynagrodzenie było wypłacane osobom, z którymi zawarto umowy o dzieło po wykonaniu prac. W dniu 17 marca 2010 r. (...) spółka jawna, reprezentowana przez kierownika budowy K. N. (1), zawarła z G. Z. (1) pisemną umowę, zatytułowaną „umowa o dzieło”, zgodnie z którą zainteresowany miał wykonać sposobem ręcznym i zasypać wykop o długości 35 mb pod instalację sieci kanalizacyjnej o szerokości 1mb i głębokości 1,2 mb w miejscowości T.. Termin wykonania dzieła ustalono na dzień 25 marca 2010r., zaś wysokość wynagrodzenia na kwotę 1260 zł brutto, płatną w terminie siedmiu dni od odbioru dzieła. Zaznaczono też, że wykonawcy zostaną wydane narzędzia i materiały do wykonania dzieła. W umowie przewidziano, że w przypadku wystąpienia wad zamawiający prześle wykonawcy reklamację oraz że wykonawca zobowiązany jest do usunięcia wad w terminie 7 dni od dnia otrzymanej reklamacji. Dodatkowo wskazano, że w razie wystąpienia zwłoki w wykonaniu dzieła zamawiającemu przysługuje kara umowna w wysokości 0,01% wartości dzieła za każdy dzień zwłoki. Przewidziano, że w razie wystąpienia zwłoki w wykonaniu dzieła zamawiający może a) wyznaczyć wykonawcy dodatkowy termin wykonania dzieła z zachowaniem prawa do kary umownej, b) odstąpić od umowy, gdy zwłoka przekroczy okres 14 dni oraz zażądać kary umownej. W § 7 umowy Wykonawca oświadczył, że posiada niezbędne kwalifikacje do wykonania powierzonego dzieła oraz że charakter powierzonego dzieła nie pokrywa się z zakresem działalności gospodarczej prowadzonej przez wykonawcę. Następnie strony zawarły trzy kolejne umowy, których przedmiotem miało być kolejno „wykonanie sposobem ręcznym i zasypanie wykopu o długości 35 mb pod instalację sieci kanalizacyjnej o szerokości 1mb i głębokości 1,2 mb w miejscowości K.” w okresie od 25 marca 2010 r. do 25 kwietnia 2010 r. za wynagrodzeniem 2800 zł brutto, „wykonanie sposobem ręcznym i zasypanie wykopu o długości 41 mb pod instalację sieci kanalizacyjnej o szerokości 1mb i głębokości 1,2 mb w miejscowości S. w okresie od 26 kwietnia 2010 r. do 25 maja 2010 r. za wynagrodzeniem 2800 zł brutto, „wykonanie sposobem ręcznym i zasypanie wykopu o długości 49 mb pod instalację sieci kanalizacyjnej o szerokości 1mb i głębokości 1,2 mb w miejscowości S.” w okresie od 26 maja 2010 r. do 25 czerwca 2010 r. za wynagrodzeniem 3100 zł brutto. Następnie strony zawarły dwie kolejne umowy których przedmiotem miało być wykonanie nawierzchni z polbruki na terenie przepompowni. W ramach pierwszej umowy zawartej w dniu 28 czerwca 2010 r. zainteresowany miał wykonać prace na terenie przepompowni ścieków (...) w terminie do 23 lipca 2010 r. za wynagrodzeniem 3100 zł brutto. Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 26 sierpnia 2010 r. (...) spółka jawna, w imieniu której działał K. N., oraz G. Z. (1) zawarli kolejną umowę, której przedmiot określono jako „ułożenie krawężników drogowych w P. zad. nr (...) – wykonanie koryta pod krawężniki na dł. 600 mb”. Strony uzgodniły termin wykonania dzieła na dzień 24 września 2010 r., a wysokość wynagrodzenia za jego wykonanie - na kwotę 2800 zł. Kolejną umowę te same strony zawarły w dniu 27 września 2010 r. Zainteresowany miał wykonać poboczne drogi z kruszywa naturalnego w P. na dł. 300 mb w terminie do 25 października 2010 r. za wynagrodzeniem 3800 zł brutto. Przedostatnią umowę te same strony podpisały w dniu 26 października 2010 r., określając jej przedmiot jako „wykonanie nawierzchni z polbruki na dojeździe do przepompowni (...)w S.”. Strony uzgodniły termin ukończenia prac na dzień 25 listopada 2010r., a wysokość wynagrodzenia za ich wykonanie – na kwotę 3100 zł. Ostatnią umowę te same strony podpisały w dniu 25 listopada 2010 r., określając jej przedmiot jako „wykonanie prac porządkowych na terenie budowy kontrakt XXI”. Strony uzgodniły termin ukończenia wykonywania prac na dzień 24 grudnia 2010r. a wysokość wynagrodzenia za ich wykonanie - na kwotę 800 zł. Płatnik wypłacił zainteresowanemu wynagrodzenie za wykonane prace w wysokościach wskazanych w łączących strony umowach.

W dniu 24 grudnia 2009 r. (...) spółka jawna zawarła z M. W. pisemną umowę, zatytułowaną „umowa o dzieło”, której przedmiot określono jako „ułożenie instalacji sanitarnej od studni S1-S29 w miejscowości S. o łącznej długości

250mb”. Termin wykonania dzieła ustalono na dzień 25 stycznia 2010r., zaś wysokość wynagrodzenia na kwotę 390 zł brutto, płatną w terminie siedmiu dni od odbioru dzieła. Zaznaczono, że wykonawcy zostały wydane narzędzia i materiały do wykonania dzieła. W umowie przewidziano, że w przypadku wystąpienia wad zamawiający prześle wykonawcy reklamację oraz że wykonawca zobowiązany jest do usunięcia wad w terminie 7 dni od dnia otrzymanej reklamacji. Dodatkowo wskazano, że w razie wystąpienia zwłoki w wykonaniu dzieła zamawiającemu przysługuje kara umowna w wysokości 0,01% wartości dzieła za każdy dzień zwłoki. Niezależnie od powyższego przewidziano, że w razie wystąpienia zwłoki w wykonaniu dzieła zamawiający może a) wyznaczyć wykonawcy dodatkowy termin wykonania dzieła z zachowaniem prawa do kary umownej, b) odstąpić od umowy, gdy zwłoka przekroczy okres 14 dni oraz zażądać kary umownej. W § 7 umowy wykonawca oświadczył, że posiada niezbędne kwalifikacje do wykonania powierzonego dzieła oraz że charakter powierzonego dzieła nie pokrywa się z zakresem działalności gospodarczej prowadzonej przez wykonawcę. W dniu 25 stycznia 2010 r. te same strony zawarły kolejną umowę o dzieło, której przedmiot określono jako „ulożenie kanalizacji sanitarnej (...) w miejscowości S. od punktu (...) o długości 100mb”. Strony uzgodniły termin wykonania dzieła na dzień 24 lutego 2010 r. (który następnie przedłużyły do 25 marca 2010 r.) a wysokość wynagrodzenia za jego wykonanie - na kwotę 1200 zł. Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian w porównaniu do wcześniejszej umowy. W dniu 26 marca 2010 r. te same strony zawarły kolejną umowę o dzieło, której przedmiot określono jako „ulożenie kanalizacji sanitarnej (...) o łącznej długości 724 mb w miejscowości B., ul. (...)”. Strony uzgodniły termin wykonania dzieła na dzień 23 kwietnia 2010 r., a wysokość wynagrodzenia za jego wykonanie - na kwotę 3680 zł. W dniu w dniu 26 kwietnia 2010 r., te same strony zawarły kolejną umowę o dzieło, której przedmiot określono jako „ulożenie kanalizacji grawitacyjnej (...) w miejscowości (nieczyt.) o łącznej długości 572,5 mb”. Strony uzgodniły termin wykonania dzieła na dzień 25 maja 2010 r., a wysokość wynagrodzenia za jego wykonanie - na kwotę 3795 zł. Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian w porównaniu do wcześniejszej umowy. Następną umowę o dzieło te same strony podpisały w dniu 26 maja 2010 r., określając jej przedmiot jako „wykonanie przyłączy kanalizacyjnych w miejscowości S. w ilości 10 sztuk”. Strony uzgodniły termin ukończenia wykonywania dzieła na dzień 25 czerwca 2010r., a wysokość wynagrodzenia za jego wykonanie – na kwotę 3570 zł. Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian w porównaniu do wcześniejszych umów. W dniu 28 czerwca 2010 r. te same strony zawarły kolejną umowę o dzieło, której przedmiot określono jako „ulożenie 150 mb kanalizacji sanitarnej (...) T.”. Strony uzgodniły termin wykonania dzieła na dzień 23 lipca 2010 r., a wysokość wynagrodzenia za jego wykonanie - na kwotę 2800 zł. Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian w porównaniu do wcześniejszych umów.

W dniu 26 lipca 2010 r. płatnik zawarł z zainteresowanym kolejną umowę o dzieło, której przedmiot określono jako „ulożenie 200 mb kanalizacji sanitarnej w miejscowości K.”. Strony uzgodniły termin wykonania dzieła na dzień 25 sierpnia 2010 r., a wysokość wynagrodzenia za jego wykonanie - na kwotę 3630 zł. Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian w porównaniu do wcześniejszych umów. W dniu 26 sierpnia 2010 r. płatnik zawarł z zainteresowanym przedostatnią umowę o dzieło, której przedmiot określono jako „wykonanie 10 przyłączy kanalizacyjnych (...) w miejscowości K. o długości 45,00 mb”. Strony uzgodniły termin wykonania dzieła na dzień 25 września 2010 r., a wysokość wynagrodzenia za jego wykonanie - na kwotę 3795 zł. Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian w porównaniu do wcześniejszych umów. Ostatnią umowę te same strony podpisały w dniu 26 września 2010 r., określając jej przedmiot jako „ulożenie 100 mb kanalizacji sanitarnej (...) w miejscowości K.”. Strony uzgodniły termin ukończenia wykonywania prac na dzień 25 października 2010r. a wysokość wynagrodzenia za ich wykonanie - na kwotę 2600 zł.

W dniu 28 grudnia 2009 r. spółka (...) A. C. J. S. sp. j., w której imieniu działał G. M. (kierownik budowy), oraz G. P. (1) zawarły pisemną umowę, zatytułowaną „umowa o dzieło”, zgodnie z którą zainteresowany miał ułożyć kanalizację sanitarną (...) od studni (...) o łącznej długości 350 mb w miejscowości S.. Termin wykonania dzieła ustalono na dzień 25 stycznia 2010r., zaś wysokość wynagrodzenia na kwotę 750 zł brutto, płatną w terminie siedmiu dni od odbioru dzieła. Zaznaczono też, że wykonawcy zostały wydane narzędzia i materiały do wykonania dzieła. W umowie przewidziano, że w przypadku wystąpienia wad zamawiający prześle wykonawcy reklamację oraz że wykonawca zobowiązany jest do usunięcia wad w terminie 7 dni od dnia otrzymanej reklamacji. Dodatkowo wskazano, że w razie wystąpienia zwłoki w wykonaniu dzieła zamawiającemu przysługuje kara umowna w wysokości 0,01% wartości

dzieła za każdy dzień zwłoki. Niezależnie od powyższego przewidziano, że w razie wystąpienia zwłoki w wykonaniu dzieła zamawiający może a) wyznaczyć wykonawcy dodatkowy termin wykonania dzieła z zachowaniem prawa do kary umownej, b) odstąpić od umowy, gdy zwłoka przekroczy okres 14 dni oraz zażądać kary umownej. W § 7 umowy Wykonawca oświadczył, że posiada niezbędne kwalifikacje do wykonania powierzonego dzieła oraz że charakter powierzonego dzieła nie pokrywa się z zakresem działalności gospodarczej prowadzonej przez wykonawcę. W dniu 22 lutego 2010 r., te same strony zawarły kolejną umowę o dzieło, której przedmiot określono jako „ulożenie 2 przyłączy sieci wodociągowej (...) o łącznej długości 35m w miejscowości S. (...)”. Strony uzgodniły termin wykonania dzieła na dzień 25 lutego 2010 r., a wysokość wynagrodzenia za jego wykonanie - na kwotę 1280 zł. Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian w porównaniu do wcześniejszej umowy.

Następną umowę o dzieło te same strony podpisały w dniu 26 lutego 2010 r., określając jej przedmiot jako „wykonanie obsypki i podsypki na sieci wodociągowej i sieci kanalizacji tłocznej na odcinku robót B.-G.”. Strony uzgodniły termin ukończenia wykonywania dzieła na dzień 25 marca 2010r., a wysokość wynagrodzenia za jego wykonanie – na kwotę 3910 zł. Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian w porównaniu do wcześniejszych umów. Ostatnią umowę o dzieło te same strony podpisały w dniu 26 marca 2010 r., określając jej przedmiot jako „ulożenie kanalizacji sanitarnej (...) o łącznej długości 257 mb w miejscowości G.”. Strony uzgodniły termin ukończenia wykonywania dzieła na dzień 23 kwietnia 2010r., a wysokość wynagrodzenia za jego wykonanie – na kwotę 3960 zł. Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian w porównaniu do wcześniejszych umów. W dniu 26 kwietnia 2010 r. zainteresowany został zatrudniony w spółce (...) na podstawie umowy o pracę na czas określony do 31 sierpnia 2010 r. na stanowisku robotnika budowlanego. Zainteresowany prace wykonywał samodzielnie. Kanalizację kładł na wyznaczonym odcinku. Wynagrodzenie otrzymał po wykonaniu prac. Przed wypłatą wynagrodzenia dokonano odbioru prac związanych z ułożeniem sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Zainteresowany nie miał wyznaczonych godzin pracy, jego pracy nikt nie nadzorował.

W dniu 2 czerwca 2010 r. spółka (...) A. C. J. S. sp. j., w którego imieniu działał K. D. (kierownik budowy) oraz M. A. zawarli pisemną umowę, zatytułowaną „umowa o dzieło”, zgodnie z którą zainteresowany miał wykonać przyłączy deszczowe mb 8 oraz wypustu szt. 1 mb 9. Termin wykonania dzieła ustalono na dzień 25 czerwca 2010r., zaś wysokość wynagrodzenia na kwotę 1260 zł brutto, płatną w terminie siedmiu dni od odbioru dzieła. Zaznaczono też, że wykonawcy zostały wydane narzędzia i materiały do wykonania dzieła. W umowie przewidziano, że w przypadku wystąpienia wad zamawiający prześle wykonawcy reklamację oraz że wykonawca zobowiązany jest do usunięcia wad w terminie 7 dni od dnia otrzymanej reklamacji. Dodatkowo wskazano, że w razie wystąpienia zwłoki w wykonaniu dzieła zamawiającemu przysługuje kara umowna w wysokości 0,01% wartości dzieła za każdy dzień zwłoki. Niezależnie od powyższego przewidziano, że w razie wystąpienia zwłoki w wykonaniu dzieła zamawiający może a) wyznaczyć wykonawcy dodatkowy termin wykonania dzieła z zachowaniem prawa do kary umownej, b) odstąpić od umowy, gdy zwłoka przekroczy okres 14 dni oraz zażądać kary umownej. W § 7 umowy wykonawca oświadczył, że posiada niezbędne kwalifikacje do wykonania powierzonego dzieła oraz że charakter powierzonego dzieła nie pokrywa się z zakresem działalności gospodarczej prowadzonej przez wykonawcę. Zainteresowany powierzone prace wykonał samodzielnie. Przyłączy deszczowe było wykonywane przez zainteresowanego w oparciu o dokumentację techniczną. W dokumentacji było określone jaki spadek ma mieć przyłączy. Przy odbiorze badano, czy zachowane zostały spadki.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 1 kwietnia 2010 r. spółka (...) A. C. J. S. sp. j. oraz J. D. zawarli pisemną umowę, zatytułowaną „umowa o dzieło”, której przedmiot określono jako „wykonanie wykopu i montaż przyłączy (...)”. Termin wykonania dzieła ustalono na dzień 14 kwietnia 2010r., zaś wysokość wynagrodzenia na kwotę 2000 zł brutto, płatną w terminie siedmiu dni od odbioru dzieła. Zaznaczono też, że wykonawcy zostały wydane narzędzia i materiały do wykonania dzieła. W umowie przewidziano, że w przypadku wystąpienia wad zamawiający prześle wykonawcy reklamację oraz że wykonawca zobowiązany jest do usunięcia wad w terminie 7 dni od dnia otrzymanej reklamacji. Dodatkowo wskazano, że w razie wystąpienia zwłoki w wykonaniu dzieła zamawiającemu przysługuje kara umowna w wysokości 0,01% wartości dzieła za każdy dzień zwłoki. Niezależnie od powyższego przewidziano, że w razie wystąpienia zwłoki w wykonaniu dzieła zamawiający może a) wyznaczyć wykonawcy dodatkowy termin wykonania dzieła z zachowaniem prawa do kary umownej, b) odstąpić od umowy, gdy zwłoka przekroczy okres 14 dni oraz zażądać

kary umownej. W § 7 umowy Wykonawca oświadczył, że posiada niezbędne kwalifikacje do wykonania powierzonego dzieła oraz że charakter powierzonego dzieła nie pokrywa się z zakresem działalności gospodarczej prowadzonej przez wykonawcę.

W dniu 19 lipca 2010 r. spółka (...) A. C. J. S. sp. j. oraz B. D. zawarli pisemną umowę, zatytułowaną „umowa o dzieło”, której przedmiot określono jako „ulożenie kanalizacji ciśnieniowej (...) na trasie B.-P. o łącznej długości 250 mb”. Termin wykonania dzieła ustalono na dzień 23 lipca 2010r., zaś wysokość wynagrodzenia na kwotę 700 zł brutto, płatną w terminie siedmiu dni od odbioru dzieła. Zaznaczono też, że wykonawcy zostały wydane narzędzia i materiały do wykonania dzieła. W umowie przewidziano, że w przypadku wystąpienia wad zamawiający prześle wykonawcy reklamację oraz że wykonawca zobowiązany jest do usunięcia wad w terminie 7 dni od dnia otrzymanej reklamacji. Dodatkowo wskazano, że w razie wystąpienia zwłoki w wykonaniu dzieła zamawiającemu przysługuje kara umowna w wysokości 0,01% wartości dzieła za każdy dzień zwłoki. Niezależnie od powyższego przewidziano, że w razie wystąpienia zwłoki w wykonaniu dzieła zamawiający może a) wyznaczyć wykonawcy dodatkowy termin wykonania dzieła z zachowaniem prawa do kary umownej, b) odstąpić od umowy, gdy zwłoka przekroczy okres 14 dni oraz zażądać kary umownej. W § 7 umowy wykonawca oświadczył, że posiada niezbędne kwalifikacje do wykonania powierzonego dzieła oraz że charakter powierzonego dzieła nie pokrywa się z zakresem działalności gospodarczej prowadzonej przez wykonawcę. W dniu 26 lipca 2010 r. te same strony zawarły kolejną umowę o dzieło, której przedmiot określono jako „ulożenie 1500 m2 kostki brukowej w miejscowości S.”. Strony uzgodniły termin wykonania dzieła na dzień 25 sierpnia 2010 r. a wysokość wynagrodzenia za jego wykonanie - na kwotę 3000 zł. Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian w porównaniu do wcześniejszej umowy.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołania płatnika od decyzji dotyczących B. D., J. D., M. A. i M. W. - zasługiwały na uwzględnienie w całości, w zakresie decyzji dotyczących zainteresowanych G. Z. (1) i G. P. (1) - jedynie w części.

Wskazał na treść przepisów art. 627 k.c., art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity opublikowany w Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442, ze zm.) - zwaną dalej ustawą systemową - wyjaśnił, że cechą konstytutywną dzieła jest samoistość rezultatu, która wyraża się przez niezależność powstałego rezultatu od dalszego działania twórcy oraz od osoby twórcy. Z chwilą ukończenia dzieła staje się ono niezależną od twórcy, autonomiczną wartością w obrocie. Dzieło powinno być oznaczone jako wykonane na zamówienie, a zatem odpowiadające osobistym potrzebom, upodobaniom czy wymaganiom zamawiającego. Sąd I instancji podniósł, że na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, tylko praca B. D., J. D., M. A., M. W. i G. Z. (1) (z wyjątkiem okresu od 17 marca 2010 r. do 25 czerwca 2010 r. oraz od 25 listopada 2010 r. do 24 grudnia 2010 r.) oraz G. P. (1) (za wyjątkiem okresu od 26 lutego 2010 r. do 25 marca 2010 r.) odpowiada dziełu. W ocenie Sądu meriti przemawia za taką oceną umówiony rezultat, który został stosunkowo wyraźnie sprecyzowany i zindywidualizowany w pisemnych umowach. Za dzieło należało bowiem każdorazowo uznać efekt pracy zainteresowanych w postaci ułożonej instalacji kanalizacyjnej, czy wodociągowej, wykonanego przyłącza, czy ułożonej kostki polbrukowej, wykonanego pobocza z kruszywa. Wpływu na powyższe ustalenie nie może mieć przy tym okoliczność, że przedmiot łączących strony umów miał powstać w drodze pewnego procesu produkcyjnego, w drodze szeregu powtarzalnych czynności, co w ocenie organu rentowego sugerowało, że w analizowanym przypadku mamy do czynienia z umową o świadczenie usług. Ustawodawca nie wyklucza bowiem możliwości tworzenia zindywidualizowanego dzieła w procesie produkcyjnym. Wykonanie oznaczonego dzieła jest zwykle określonym procesem pracy lub twórczości o możliwym do wskazania momencie początkowym i końcowym, którego celem jest doprowadzenie do efektu (rezultatu) przyjętego przez strony w momencie zawierania umowy. Dzieło jest przy tym w każdym wypadku wytworem przyszłym, który w momencie zawarcia umowy nie istnieje, natomiast ma powstać w przyszłości ściśle określonej. W niniejszej sprawie, jak wynika z poczynionych w niej ustaleń stanu faktycznego, przyszłość w której dzieło miało powstać, została przez strony wyraźnie wskazana. W wymienionych wyżej umowach łączących spółkę z zainteresowanymi B. D., J. D., M. A., M. W., G. Z. (1) i G. P. (1) określono bowiem konkretne, wyrażone datami, dość zresztą krótkie terminy na wykonanie poszczególnych prac. Prace zainteresowanych miały charakter jednorazowy, zadaniowy i zindywidualizowany oraz doprowadziły do

powstania konkretnego, oznaczonego dzieła. Sąd Okręgowy podniósł, że strony łączyła kilkumiesięczna współpraca, ale wskazana okoliczność nie przesądzała o konieczności uznania, że strony łączyły umowy o świadczenie usług. Nadto, dzieła poddawały się sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych, gdyż istniała możliwość poddania takiemu sprawdzianowi. Przedmiotem umów nie były ogólnie określone prace budowlane, lecz skonkretyzowane. W przypadku M. W. były to następujące prace: ułożenie kanalizacji sanitarnej od studni (...) w miejscowości S. o łącznej długości 250mb w okresie od 24 grudnia 2009 r. do 25 stycznia 2010 r., ułożenie kanalizacji sanitarnej (...) w miejscowości S. od punktu (...) o długości 100mb w okresie od 25 stycznia 2010 r. do 25 marca 2010 r., ułożenie kanalizacji sanitarnej (...) o łącznej długości 724 mb w miejscowości B., ul. (...) w okresie od 26 marca 2010 r. do 23 kwietnia 2010 r., ułożenie kanalizacji grawitacyjnej (...) w miejscowości (nieczyt.) o łącznej długości 572,5 mb w okresie od 26 kwietnia 2010 r. do 25 maja 2010 r., wykonanie przyłączy kanalizacyjnych w miejscowości S. w ilości 10 sztuk w okresie od 26 maja 2010 r. do 25 czerwca 2010 r., ułożenie 150 mb kanalizacji sanitarnej (...) T. w okresie od 28 czerwca 2010 r. do 23 lipca 2010 r., ułożenie 200 mb kanalizacji sanitarnej w miejscowości K. w okresie od 26 lipca 2010 r. do 25 sierpnia 2010 r., wykonanie 10 przyłączy kanalizacyjnych (...) w miejscowości K. o długości 45,00 mb w okresie od 26 sierpnia 2010 r. do 25 września 2010 r. oraz ułożenie 100 mb kanalizacji sanitarnej (...) w miejscowości K. w okresie od 26 września 2010 r. do 25 października 2010 r.

W przypadku G. Z. (1) były to następujące prace: wykonanie nawierzchni z polbruki na terenie przepompowni ścieków (...) w terminie od 28 czerwca 2010 r. do 23 lipca 2010 r., wykonanie nawierzchni z polbruki na terenie przepompowni ścieków (...), (...), (...), (...) w terminie od 26 lipca 2010 r. do 25 sierpnia 2010 r., ułożenie krawężników drogowych w P. zad. nr (...) – wykonanie koryta pod krawężniki na dł. 600 mb w okresie od 26 sierpnia 2010 r. do 24 września 2010 r., wykonanie pobocza drogi z kruszywa naturalnego w P. na dł. 300 mb w okresie od 27 września 2010 r. do 25 października 2010 r. oraz wykonanie nawierzchni z polbruki na dojeździe do przepompowni (...)w S. w okresie od 26 października 2010 r. do 24 listopada 2010 r.

W przypadku G. P. (1) były to następujące prace: ułożenie kanalizacji sanitarnej (...) od studni (...) o łącznej długości 350 mb w miejscowości S. w okresie od 28 grudnia 2009 r. do 25 stycznia 2010 r., ułożenie 2 przyłączy sieci wodociągowej (...) o łącznej długości 35m w miejscowości S. (...) w okresie od 22 lutego 2010 r. do 25 lutego 2010 r., ułożenie kanalizacji sanitarnej (...) o łącznej długości 257 mb w miejscowości G. w okresie od 26 marca 2010 r. do 23 kwietnia 2010 r. W przypadku M. A. były to prace polegające na wykonaniu przyłącza deszczowego mb 8 oraz wypustu szt. 1 mb 9 w okresie od 2 czerwca 2010 r. do 25 czerwca 2010 r. Z kolei w przypadku J. D. prace polegały na wykonaniu wykopu i montażu przyłącza wodociągu (...) w okresie od 1 kwietnia 2010 r. do 14 kwietnia 2010 r., a w przypadku B. D. polegały one na ułożeniu kanalizacji ciśnieniowej (...) na trasie B.-P. o łącznej długości 250 mb w okresie od 19 lipca 2010 r. do 23 lipca 2010 r. oraz ułożeniu 1500 m² kostki brukowej w miejscowości S. w okresie od 26 lipca 2010 r. do 25 sierpnia 2010 r. Sąd Okręgowy tak argumentując na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. zmienił w całości zaskarżone decyzje dotyczące B. D. (nr (...)), J. D. (nr (...)), M. A. (nr (...)), M. W. (nr (...)) w ten sposób, że ustalił iż nie podlegają oni obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w decyzjach, w części zmienił zaskarżone decyzje dotyczące G. Z. (1) (decyzja nr (...). (...)) i G. P. (1) (decyzja nr (...). (...)) uznając, iż G. Z. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym i wypadkowemu w okresie od 28.06.2010 r. do 23.07.2010 r., od 26.07.2010 r. do 24.09.2010 r. i od 27.09.2010 r. do 24.11.2010 r., zaś G. P. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym i wypadkowemu w okresach od 28.12.2009 r. do 25.01.2010 r., od 22.02.2010 r. do 25.02.2010 r. i od 26.03.2010 r. do 23.04.2010 r. Zdaniem Sądu Okręgowego nie można było uznać za umowy o dzieło pozostałych wskazywanych przez organ rentowy umów łączących płatnika z zainteresowanymi G. Z. (1) (umowy z 17.03.2010 r., z 25.03.2010 r., z 26.04.2010 r., z 26.05.2010 r. oraz z 25.11.2010 r.) i G. P. (1) (umowa z 26.02.2010 r.), jak również umów łączących płatnika z zainteresowanymi A. D. w okresach od 22 lutego 2010 r. do 23 kwietnia 2010 r., od 26 kwietnia 2010 r. do 25 czerwca 2010 r. oraz od 28 czerwca 2010 r. do 6 lipca 2010 r., K. T. w okresie 2 marca 2010 r. do 25 marca 2010 r. i S. W. w okresie od 26 lipca 2010 r. do 4 października 2010 r.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że w umowach łączących G. Z. (1) ze spółką (...), zainteresowany miał wykonać sposobem ręcznym i zasypać wykop o długości 35 mb pod instalację sieci kanalizacyjnej o szerokości 1mb i głębokości

1,2 mb w miejscowości T. (umowa z 17.03.2010 r.) Następnie te same strony zawarły trzy kolejne umowy tej samej treści, których przedmiotem miało być kolejno „wykonanie sposobem ręcznym i zasypanie wykopu o długości 35 mb pod instalację sieci kanalizacyjnej o szerokości 1mb i głębokości 1,2 mb w miejscowości K.” w okresie od 25 marca 2010 r. do 25 kwietnia 2010 r. za wynagrodzeniem 2800 zł brutto, „wykonanie sposobem ręcznym i zasypanie wykopu o długości 41 mb pod instalację sieci kanalizacyjnej o szerokości 1mb i głębokości 1,2 mb w miejscowości S. w okresie od 26 kwietnia 2010 r. do 25 maja 2010 r. za wynagrodzeniem 2800 zł brutto, „wykonanie sposobem ręcznym i zasypanie wykopu o długości 49 mb pod instalację sieci kanalizacyjnej o szerokości 1mb i głębokości 1,2 mb w miejscowości S.” w okresie od 26 maja 2010 r. do 25 czerwca 2010 r. za wynagrodzeniem 3100 zł brutto. Z kolei w dniu 25 listopada 2010 r., strony zawarły umowę określając jej przedmiot jako „wykonanie prac porządkowych na terenie budowy kontrakt XXI”. W przypadku G. P. (1) w umowie z dnia 26 marca 2010 r. jako jej przedmiot wskazano wykonanie obsypki i podsypki na sieci wodociągowej i sieci kanalizacji tłocznej na odcinku robót B.-G.. W ocenie Sądu Okręgowego wskazane w omawianych umowach określenie ich przedmiotu zostało ujęte zbyt ogólnie. Zainteresowani mieli wykonywać standardowe prace budowlane, nie byli natomiast zobowiązani do osiągnięcia konkretnego, podlegającego ocenie rezultatu. Jest to o tyle istotne, że umowa o dzieło jako umowa rezultatu musi zawierać kryteria, w oparciu o które możliwa będzie weryfikacja jej wykonania. Oznacza to, że wykonujący musi wiedzieć w oparciu o jakie przesłanki (parametry) dane dzieło ma być wykonane. Przesłanki te muszą mieć charakter cech indywidualnych. Tymczasem w umowach zawieranych z zainteresowanymi zabrakło cech indywidualizujących powierzone im prace. Płatnik nie naprowadził przy tym żadnego wiarygodnego dowodu, że ewentualnie strony przedmiot umów doprecyzowały ustnie przed przystąpieniem przez zainteresowanych do wykonywania umów. Sąd zwrócił przy tym uwagę, że z wyjaśnień świadków kierowników budów/kierowników robót złożonych przed Sądem wynikało jednoznacznie, że prace związane z wykonywaniem wykopów, wykonywaniem podsypki i obsypki pod położoną instalację są prostymi, standardowymi pracami fizycznymi, nie wymagającymi posiadania przez wykonującą te pracę osobę żadnych szczególnych kwalifikacji. Prace te polegały wyłącznie na mechanicznym (bez własnej inwencji), wykonywaniu prostych, powtarzalnych czynności. Wykonanie tych prac nie wymagało szczególnej kontroli i nadzoru. Odbiór polegał wyłącznie na pobieżnym sprawdzeniu prawidłowości wykonania prac. Do wykonywania tych prac przyjmowano przede wszystkim mieszkańców zamieszkujących w okolicach budowy, którzy zgłaszali zainteresowanie pracą. Zdaniem zatem Sądu Okręgowego, mając na uwadze rodzaj prac wykonywanych przez płatnika (budowa sieci wodociągowych i kanalizacyjnych), rezultatem wykonania tych prac było wykonanie owych sieci. Jako, że z samej nazwy, sieć sanitarną czy wodną tworzy się poprzez budowę jej kolejnych, wcześniej nieistniejących odcinków, to wykonanie takiego odcinka sieci stanowiło samodzielny rezultat będący przedmiotem umowy o dzieło. Natomiast, nie można za taki uznać prac polegających na samym wykonywaniu wykopu pod taką sieć czy czynności polegające na późniejszym zasypaniu ziemią takiego wykopu. Takiego rodzaju czynności są jedynie technicznymi zmierzającymi do realizacji dzieła w postaci wykonania konkretnego fragmentu sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej. W ocenie Sądu Okręgowego również prace porządkowe, których wykonanie powierzono G. Z. (1) w umowie z dnia 25.11.2010 r. nie sposób jest uznać za wykonywanie dzieła. Były to bowiem prace porządkowe, polegające na uprzątnięciu terenu, a tym samym nie zmierzały do wytworzenia dzieła.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się płatnik i organ rentowy.

(...) A. C., (...) spółka jawna z siedzibą w B. zaskarżyła wyrok w części, tj. w zakresie punktu III – w całości, punktu IX – w części oddalającej odwołanie, punktu XI - w całości.

Płatnik składek wyrokowi zarzucił:

1.sprzeczność oceny Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie, że: C. sp.j. łączyły ze S. W. i G. Z. (1), umowy zlecenia / o świadczenie usług, zamiast umowy o dzieło, a ich przedmiotem były wyłącznie zwykłe czynności rozumiane jako czynności starannego działania, a nie osiągnięcie z góry ustalonego rezultatu, a nadto, że umowy nie były faktycznie wykonywane w warunkach umowy o dzieło, lecz w warunkach umowy zlecenia/o świadczenie usług, podczas, gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy daje podstawę do ustaleń przeciwnych, a nadto wynikają z niego ustalenia i wnioski

przeciwnie, a mianowicie, że C. sp.j. zawarła z zainteresowanymi umowy rezultatu, które były wykonywane w warunkach umowy o dzieło w rozumieniu art. 627 - 646 k.c.,

2. naruszenie prawa procesowego, tj.:

- art. 227 k.c. poprzez bezpodstawne pominięcie przez Sąd wniosków o przeprowadzenie dowodów z protokołów zeznań P. K. (1), P. K. (2); protokołów z zeznań G. P. (1); protokołów z zeznań A. Z. (1); protokołów z zeznań S. K. i B. T., oświadczenia S. S.; Sąd nie przeprowadził powyższych dowodów mimo, iż miały one istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, potwierdzały bowiem cel i istotę zawierania przez C. Sp. j. umów o dzieło; potwierdzały jednolite zasady związane z wykonywaniem przez wykonawców umów o dzieło; potwierdzały istnienie procedury związanej z odbiorem dzieła; dowody powyższe ujawniały również istniejące wyraźnie i głębokie różnice pomiędzy zawieraniem, wykonywaniem, rozliczaniem umów o dzieło w spółce (...), a zwykłym świadczeniem pracy,

- art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., poprzez niezasadne oddalenie odwołań od decyzji ZUS,

3. naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 627 k.c. poprzez przyjęcie przez Sąd, że wykonanie wykopu o z góry zindywidualizowanych parametrach i specyfikacji, nie może być przedmiotem umowy o dzieło bowiem są to jedynie czynności techniczne, typowe czynności budowlane;

- art. 353¹ k.c., poprzez umniejszenie w wydawaniu rozstrzygnięcia roli i znaczenia tego przepisu, woli i zamiaru stron wyrażanych w poszczególnych umowach, a także naruszenie art. 65 § 1 i § 2 k.c. poprzez przeprowadzenie wykładni umowy z pominięciem zamiaru stron i celu umowy, wyrażonych w treści samych umów oraz potwierdzonych w zeznaniach złożonych przed Sądem w sprawie, jako umów rezultatu, za którego to osiągnięcie wykonawcy przejmowali odpowiedzialność. W ramach badania zamiaru stron i celu zawieranych umów nie sposób było również zignorować, iż bez znaczenia w sprawie pozostawało to jak strony nazwały umowę, a tym bardziej jaką nomenklaturę, nazewnictwo prawne, stosowały w całym tekście umowy.

- art. 750 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez niewłaściwie ich zastosowanie, podczas gdy podstawą rozstrzygnięcia w sprawie winien być art. 627 k.c. i następne Kodeksu cywilnego.

Wskazując na powyższe, apelujący płatnik składek wniosł:

1. zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez ustalenie, że S. W. i A. Z. (2) nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia społecznego za okresy wymienione w zaskarżonej części wyroku,

2. zasądzenie na rzecz apelującego od organu rentowego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego z uwzględnieniem obu instancji - według norm przepisanych.

Organ rentowy zaskarżył wyrok w części, tj. w zakresie pkt IV, V, VI, VII, VIII i IX. Zarzucił temu rozstrzygnięciu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na wadliwym założeniu, że zainteresowani B. D., J. D., M. A., M. W., A. P., G. Z. (1) i G. P. (1), zatrudnieni u płatnika składek wykonywali dzieło podczas, gdy z analizy stanu faktycznego wynika, iż wykonywane przez nich czynności są typowymi czynnościami starannego działania. Wskazując na powyższe, organ rentowy wniosł o zmianę wyroku i oddalenie odwołań oraz zasądzenie na swoją rzecz od płatnika składek kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy wniosł o oddalenie apelacji płatnika składek w całości i zasądzenie na swoją rzecz od płatnika zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(...) A. C., (...) spółka jawna z siedzibą w B. wniosła o oddalenie apelacji organu rentowego i zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja płatnika składek nie zasługiwała na uwzględnienie. Apelacja organu rentowego była natomiast o tyle zasadna, że doprowadziła do zmiany wyroku w zaskarżonej części, a zarazem spowodowała wydanie orzeczenia kasatoryjnego w zakresie punktu VIII zapadłego wyroku.

Zważywszy na granice i kierunek apelacji należy podnieść, że w niniejszej sprawie – wbrew podniesionym przez płatnika zarzutom apelacyjnym - w sprawie stan faktyczny nie budził wątpliwości, w szczególności został prawidłowo ustalony o dowody tak osobowe, jak i dokumenty, w szczególności umowy określające przedmiot i zakres zleconych zainteresowanym prac.

Analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, w tym zarzutów apelacyjnych, doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że Sąd Okręgowy dokonał trafnych ustaleń faktycznych, w granicach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi art. 233 § 1 k.p.c., lecz wyprowadził z nich niewłaściwe wnioski, które stały się podstawą do wydania orzeczenia zmieniającego przez Sąd Odwoławczy. Sporna pozostawała bowiem kwalifikacja prawna zawartych przez płatnika z zainteresowanymi umów. Sąd Apelacyjny nie podzielił przy tym wyrażonej przez Sąd I instancji oceny prawnej, że zainteresowani: B. D., J. D., M. A., M. W., G. Z. (1) i G. P. (1) wykonywali dzieła w ramach realizowanego przez płatnika składek (...) A. C., (...) spółkę jawną z siedzibą w B. procesu budowlanego. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym dokumentowego, zeznań świadków, w tym B. T. (kierownika robót i kierownika budowy), wynika bowiem, że zainteresowani w spornych okresach pracowali w ramach realizacji inwestycji na terenie gminy B., gdzie były układanie przez płatnika składek nowe instalacje sieci kanalizacji sanitarnej, wodociągowej, tłocznej. Zainteresowani w ramach zleconych im przez płatnika prac wykonywali wykopy, kładli rury, zasypywali rowy. W ramach inwestycji kładli również polbruk, krawężniki. W przypadku G. Z. (1) zlecono również wykonanie prac porządkowych na terenie budowy. Treść zawieranych umów oraz ich przedmiot wskazują, że stronom nie chodziło o osiągnięcie rezultatu, tylko o uczestniczenie przez zainteresowanych w większym projekcie, jaki realizował płatnik w ramach robót budowlanych. Sąd Apelacyjny odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 65 k.c., podnosi, że charakter stosunku prawnego ustala się bowiem na podstawie treści oświadczeń woli stron, dokonując ich wykładni zgodnie z art. 65 k.c., ale też w oparciu o całokształt okoliczności towarzyszących realizacji umowy. Nazwa umowy, ani jej treść nie może przesądzać o rzeczywistym zamiarze stron w procesie wykładni z art. 65 § 2 k.c. Samo użycie w umowie słowa „umowa o dzieło” czy powoływanie w treści kontaktów „dzieła” nie ma prawnie decydującego znaczenia zważywszy na okoliczności towarzyszące realizacji umów między zainteresowanym, a płatnikiem. Zamiar zawarcia umowy o dzieło, a także świadome podpisanie takiej umowy, nie mogą zmienić charakteru zatrudnienia zainicjowanego umową, jeśli wykazuje ono w przeważającym stopniu cechy innego stosunku prawnego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lipca 2008 r., I PK 315/07, LEX nr 470956). Nie wystarczy zatem ani nazwać umowy „umową o dzieło”, ani wprowadzić do treści umowy określonych zapisów, aby tym sposobem wykreować pożądaną obraz stosunku prawnego, w związku z którym nie ma obowiązku uiszczania danin publicznych. Charakter stosunku prawnego ustala się na podstawie treści oświadczeń woli stron, dokonując ich wykładni w oparciu o całokształt okoliczności towarzyszących realizacji umowy. Należy każdorazowo uwzględniać okoliczność, w jakich była realizowana umowa, a w niniejszej sprawie nie ulegało wątpliwości, że zainteresowani mieli wspierać płatnika, wykonując nieskomplikowane ogólnikowo określone prace ziemne wraz z położeniem określonych rur. Sąd Apelacyjny podnosi, że w zdefiniowanej w art. 627 k.c. umowie o dzieło, przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła za wynagrodzeniem. Dzieło ma być zatem określone precyzyjnie, a rezultat, na który strony umówiły się, ma być określony z góry, obiektywnie osiągalny i pewny. Starania przyjmującego zamówienie w umowie o dzieło mają doprowadzić w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, za wynagrodzeniem zależnym od wartości dzieła (art. 628 § 1, 629, 632 k.c.). Dzieło zawsze musi być jednorazowym efektem, zindywidualizowanym już na etapie zawierania

umowy i możliwym do jednoznacznego zweryfikowania po wykonaniu. Brak kryteriów określających pożądany przez zamawiającego wynik (wytwór) umowy prowadzi do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego jest wykonanie określonych czynności, a nie ich rezultat. W ocenie Sądu Apelacyjnego, w niniejszej sprawie celem zawartych przez strony umów nie było osiągnięcie zindywidualizowanego rezultatu w postaci konkretnie określonego przedmiotu, który mógł zostać oceniony pod względem ich zgodności z parametrami zakreślonymi przez zamawiającego, a jedynie wykonywanie przez zainteresowanych szeregu typowych prac ziemnych w połączeniu z położeniem określonych rur. Ciągłość świadczonych usług, różnego rodzaju, w zależności od bieżących potrzeb płatnika, brak dostatecznie zindywidualizowanego przedmiotu „dzieła”, także pod kątem poddania go sprawdzianowi na wady, brak dowodów przeprowadzenia tego sprawdzianu, w końcu podporządkowanie zainteresowanych co do miejsca, czasu, jednoznacznie wskazują na pracę pracowników najemnych, a nie na skonkretyzowany, a zatem z góry określony, rezultat. Zainteresowani mieli wykonać określone prace, lecz strony nie określiły w umowach indywidualnych cech dzieł, które miały być wykonane, w szczególności nie dołączano do umów ewentualnej dokumentacji technicznej, projektowej, nie powoływano konkretnych wymogów technicznych. Samo ilościowe określenie zakresu prac, powoduje, że nie jest również możliwe odróżnienie przedmiotów wykonanych przez zainteresowanych od przedmiotów, które mogli wykonać inne osoby. W ocenie Sądu Apelacyjnego także okoliczność wykonywania powtarzalnych prostych czynności, nawet gdy prowadzą one do pewnego wymiernego efektu, nie może być rozumiany jako jednorazowy rezultat i kwalifikowany jako realizacja umowy o dzieło. Należy podkreślić, że prace zlecane zainteresowanym były wykonywane przez nich przez kilka miesięcy.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego, w każdym z analizowanych przypadków, mimo zawierania przez strony umowy zatytułowanej jako „umowa o dzieło” i oznaczeniem jej przedmiotu jako „dzieła”, dochodziło do faktycznego świadczenia usług w rozumieniu art. 750 k.c. i następnie, w zakresie czynności faktycznych, których od początku nie mogły doprowadzić do oznaczonego dzieła, w konsekwencji każdorazowo dochodziło do spełnienia warunków z art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity opubl. w Dz. U. z 2009r., nr 205, poz. 1585) i tym samym istniały podstawy prawne do objęcia zainteresowanych obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi (emerytalnym, rentowym i wypadkowemu).

Mając na względzie przedstawioną ocenę prawną, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w zakresie punktów IV, V, VI, VII IX i X, o czym orzekł w 3, 4 i 5 wyroku. Na podstawie 385 k.p.c. oddalił apelację płatnika w całości, o czym orzekł w pkt 7 wyroku. Natomiast w punkcie 1 wyroku na podstawie art. 350 § 1 k.p.c. sprostował oczywistą omyłkę co do oznaczenia siedziby płatnika, która mieści się w B., a nie w S., jak oznaczył to Sąd orzekający. Ponieważ w wyroku Sąd Okręgowy w ogóle nie rozstrzygnął sprawy z odwołania płatnika i zainteresowanego K. J. od decyzji z dnia 28.08.2012r., nr (...) (sprawa o sygn. VI U 2980/12), to Sąd Apelacyjny oznaczył wyrok jako częściowy. Odwołanie dotyczące K. J. Sąd pierwszej instancji winien rozpoznać, bowiem w ogóle nie odniósł się do sprawy tego ubezpieczonego w wyroku. W pkt 2 wyroku ze względu na stwierdzony brak przedmiotu zaskarżenia – decyzji nr (...) oraz związane w tym umorzenie postępowania sądowego w toku postępowania przed Sądem I instancji i wobec ustalenia, że A. P. zmarł przed wydaniem decyzji przez organ rentowy, a Sąd Okręgowy umorzył postępowanie wobec tego zainteresowanego (sygn. akt Sądu Okręgowego o sygn. VI U 1503/14) sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. uchylił wyrok w pkt VIII. Wobec uwzględnienia stanowiska organu rentowego w całości, zmienił również rozstrzygnięcie o zwrocie kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą instancję i na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i przepisu § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity opubl. w Dz.U. z 2013r., poz. 490 ze zm.) zasądził od płatnika składek na rzecz organu rentowego kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, o czym orzekł w pkt 6 wyroku. Nadto, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 i art. 99 k.p.c. zasądził od płatnika składek na rzecz organu rentowego po 270 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne z obu apelacji, zgodnie z obowiązującymi na dzień złożenia apelacji przepisami § 10 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz. 1804).

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryzko SSA Anna Polak